

Nr 605.

Av herrar Svensson i Ljungskile och Ståhl, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 241, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

I det yttrande till statsrådsprotokollet, varmed dåvarande chefen för finansdepartementet motiverade förslaget om tillkallandet av särskilda sakkunniga för utredning av frågan om de kommunala ortsavdragen, anfördes bl. a., att frågan om en höjning av dessa avdrag var av brådskande natur och att man därför måste pröva, huruvida det icke var möjligt att gå de partiella reformernas väg och söka åstadkomma en väsentlig höjning av de kommunala ortsavdragen med åsidosättande av andra frågor rörande den kommunala beskattningen. En förutsättning för sådan separat behandling ansåg dock finansministern vara, att reformen icke medförde någon mera kännbar övervältring av skattebördan å fastighetsägarna eller någon mera kännbar ökning av den kommunala utdebiteringen.

Ortsavdragskommittén har efter sitt utredningsarbete kommit till den uppfattningen, att dessa förutsättningar icke voro för handen för en så pass kraftig höjning av de kommunala ortsavdragen som den, kommittén velat föreslå, med mindre än att staten lämnade kommunerna kompensation för det genom ortsavdragshöjningen bortfallande skatteunderlaget. Genom de föreslagna kompensationsåtgärderna skulle ingen kommun nödgas höja sin utdebitering med mera än en krona, utdebiteringen till landstingsskatten inberäknad. Skatteövervältringen på fastighetsägare och juridiska personer skulle också genom detta statsbidrag till kommunerna starkt begränsas och i varje fall icke överstiga en kronas utdebitering per skattekrona. Slutligen föreslår kommittén, att man genom en omräkning av statsskatteskalen skulle förhindra, att fysiska personer finge någon som helst ökning av den sammanlagda skatten. Denna sista skattelättnad kan dock icke av skatte-tekniska skäl komma de fastighetsägare till godo, som måste bära utdebiteringshöjningen å sina fasta skatte kronor men sakna möjlighet att utnyttja garantiskatteavdraget vid inkomstbeskattningen.

Vid remissbehandlingen av ortsavdragskommitténs betänkande ha olika meningar kommit till uttryck om verkningarna av den föreslagna höjningen av de kommunala ortsavdragen. Det övervägande flertalet remissinstanser motsätta sig icke, att den ifrågasatta reformen genomföres. Detta ställnings-tagande hindrar dem dock icke att anföra vissa, ibland mycket starka betänkligheter. Erinringarna rikta sig i första hand mot den övervältring av

skatt på vissa grupper av skattskyldiga, som skulle bliva en följd, därest den föreslagna reformen nu skulle komma till utförande.

Det synes vara riktigt, att den skatteökning som följer av ifrågavarande övervältring blir rätt obetydlig, men å andra sidan drabbar den företrädesvis sådana skattskyldiga fastighetsägare, som på grund av hög skuldsättning, sjukdom, ålderdom eller andra orsaker icke förmå redovisa så stor inkomst, att det medgivna garantiskatteavdraget och det höjda ortsavdraget kunna till fullo utnyttjas. Denna grupp av skattedragare är kanske icke under nu rådande inkomst- och taxeringsförhållanden av någon mera omfattande storleksordning, men även en minoritet av skattedragare kan göra anspråk på en rättvis beskattning, så långt som det är möjligt att gå dessa anspråk till mötes. Vi anse det angeläget, att en skattereform icke utformas på sådant sätt, att ovannämnda i skattekrafthänseende svaga grupp drabbas av någon som helst skatteökning. Ändringar i skattegrunderna få icke heller innebära, att möjlighet öppnas till en mera kännbar övervältring av skatt på gruppen fastighetsägare. Detta kan emellertid vid nu föreslagen ordning lätt bli fallet, om det inträffar, att taxeringsvärdena å fastighet höjas, och om inkomstförhållandena försämras.

Kommunalskatteberedningen har i första delen av sitt betänkande, som avgavs 1942, avhandlat vissa alternativ för modifiering av gällande garanti-beskattnings. Beredningen redovisar därvid bl. a. en metod, som eventuellt kan vara användbar för undanröjande av de olägenheter, som en höjning av de kommunala ortsavdragen medför för skattesvaga fastighetsägare. Metoden består däri, att då en fastighetsägares taxerade årsinkomst icke är tillräcklig för utnyttjande av hela ortsavdraget, givas honom rätt och möjlighet att tillgodogöra sig detta avdrag vid beräkandet av fastighetsskatten. Denna extra avdragsrätt för fastighetsägare begränsas självfallet till taxeringen i hemortskommunen och gäller endast fysiska personer. En sådan bestämmelse kan också givas provisorisk karaktär i väntan på en mera genomgripande översyn av de kommunala skatteförfattningarna. Vi anse det önskvärt, att ett införande av en sådan avdragsbestämmelse i samband med ortsavdragsreformen överväges.

Kommitténs förslag angående grunderna för beräkning av statsbidraget till kommunerna i anledning av ortsavdragsreformen har också blivit föremål för en del erinringar vid remissbehandlingen. Departementschefen har i så måtto tagit hänsyn till dessa erinringar, att den basperiod, som skall ligga till grund för uppskattningen av medelutdebiteringsbehovet i kommunerna, bestämmas till tre år i stället för sju, som kommittén föreslagit. Härigenom vinnes en närmare överensstämmelse med det tänkta utdebiteringsbehovet under den s. k. provisorietiden, och detta anse vi vara tacknämligt. Fråga är emellertid, om man ens med denna ändring av bestämmelserna uppnår det resultat, som kommittén uppställt som mål, nämligen en kompensation av den sammanlagda utdebiteringshöjningen till kommun

och landsting med undantag av en krona. Det är ytterst angeläget för undvikande av ytterligare oförmånliga verkningar av ortsavdragshöjningen, att det beslutade uträkningsförfarandet verkligen slår rätt, så att det avsedda bidragsresultatet uppnås. Vi yrka, att även denna fråga blir föremål för fortsatt övervägande.

Beträffande förfarandet vid uträkningen av statsbidraget har riksräkenskapsverket ifrågasatt, huruvida icke tillvägagångssättet skulle kunna göras enklare än kommittén föreslagit. Under de av verket angivna förutsättningarna skulle statsbidraget icke behöva bestämmas förrän i efterhand, dvs. då utfallet av 1953 års taxering, den första med de nya ortsavdragen, är klart. Departementschefen ansluter sig också till den av riksräkenskapsverket uttalade meningen, att det tekniska förfarandet troligen kan göras enklare än det av kommittén föreslagna.

Om sålunda det av riksräkenskapsverket föreslagna sättet kommer till användning synes det givas tid att ytterligare ompröva vissa frågor. Vi syfta särskilt på den av oss förordade metoden att medgiva rätt till avdrag från fastighetsskatteunderlaget av ortsavdrag, som annars icke kan avdragas på grund av att inkomstens storlek icke medger detta.

På grund av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 241 måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om förslag till nästa års riksdag om sådan avdragsrätt för fastighetsägare som i motionen förordats att tillämpas vid omläggningen av det kommunala ortsavdragssystemet, samt att de spörsmål i övrigt som i motionen berörts måtte göras till föremål för fortsatt utredning.

Stockholm den 29 april 1950.

Wald. Svensson.

Manne Ståhl.
